

## اهداف رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

### اهداف کلی:

اهداف کلی این رشته، تربیت و توانمندسازی دانش آموختگان به منظور:

- بکارگیری رویکردها و استراتژی های ارتقاء سلامت
- اصلاح و توسعه رفتارها و تصمیمات ارتقادهنده سلامت در سطح فردی، اجتماعی و سازمانی
- بهبود سبک زندگی سالم و کیفیت زندگی در جامعه
- ترویج فرهنگ سلامت جامعه

### نقش های دانش آموختگان در جامعه:

عبارت است از آموزشی/پژوهشی/مشاوره ای/مدیریت/برقراری ارتباط

وظایف حرفه ای دانش آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

### الف- نقش آموزشی

- طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره های آموزشی رسمی و غیر رسمی
- توانمند سازی کارکنان نظام سلامت و توانمندسازی اجتماعی
- اجرای برنامه های آموزشی در برقراری ارتباطات در سطوح سازمانی و اجتماعی
- تولید و استانداردسازی مواد و محتوای آموزشی
- بکارگیری روش های آموزشی نوین

### ب- پژوهشی

- تولید دانش و شواهد علمی از طریق طراحی و اجرای پژوهش های علمی برای
- شناسایی و انتخاب کانال های ارتباطی مؤثر برای آموزش
- مطالعه عادات، آداب و رفتار مردم و سبک زندگی در ارتباط با مسائل بهداشتی
- مطالعه اثربخشی برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- تحلیل محتوا در مواد آموزش سلامت
- نیازسنجی و تعیین اولویت ها

-مطالعه رفتار بر اساس تئوری ها و مدل ها

-ابزارسازی در پژوهش های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

-گردآوری و تحلیل داده ها و مستندسازی

- انتشار مقاله در مجلات معتبر ارائه نتایج پژوهش های انجام گرفته مرتبط با سلامت

- ارائه دستاوردهای پژوهشی در مجامع علمی داخلی و خارجی

- نقد و داوری طرح ها، مقالات و متون علمی

- همکاری در طرح های ملی، منطقه ای و بین المللی مرتبط با سلامت

### ج- ارائه مشاوره در زمینه های:

- برای تغییر و بهبود رفتار و سبک زندگی ایمن و ارتقاء دهنده سلامت در گروه های جمعیتی (کودکان، نوجوانان، جوانان، زنان، سالمندان، معلولین و....

-برای پیشگیری و کنترل رفتارهای پرخطر و آسیب های روانی اجتماعی (سوء مصرف مواد و داروها، ایدز /HIV)

- برای سلامت جنسی

### د- مدیریت و رهبری

نقش مدیریتی با توجه به موارد زیر انجام می گردد:

- برنامه ریزی

- تأمین منابع

- سازمان دهی

-ظرفیت سازی

- هدایت و رهبری

- پایش و ارزشیابی

### ه- برقراری ارتباط

برقراری ارتباط مؤثر با گروه ها، تشکل ها و سازمان های اجتماعی به منظور ترغیب، جلب مشارکت و حمایت های آن ها برای تسهیل و توسعه برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت شامل:

- ایجاد ائتلاف و یا توسعه هماهنگی های درون و بین بخشی

- ارتباط با رسانه های محلی

- ارتباط مؤثر با سازمان های دولتی و غیردولتی از جمله انجمن ها و سازمان های مردم نهاد

- بهره گیری از فن آوری های اطلاعات و ارتباطات نوین

### جایگاه شغلی دانش آموختگان:

دانش آموختگان این دوره می توانند در جایگاه های زیر انجام وظیفه نمایند:

-ستاد وزارت بهداشت درمان و علوم پزشکی و مؤسسات وابسته

- مراکز تحقیقاتی

- مراکز مشاوره و خدمات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

سایر سازمان های ذیل:

- آموزش و پرورش
- صدا و سیما و نهادهای رسانه ای و خبر گزاری ها
- مراکز جامع سلامت
- معاونت اجتماعی شهرداری(سرای محله و خانه های سلامت)
- حوزه های ممیزی و ارزیابی محصولات فرهنگی و آموزشی(وزارت ارشاد، بنیاد ملی بازی های رایانه ای)
- معاونت های اجتماعی(سازمان های مختلف من جمله وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی) و پیشگیری از وقوع جرم
- قوه قضائیه(آموزش پیشگیری فرهنگی و اجتماعی)

### توانمندی و مهارت های مورد انتظار برای دانش آموختگان

#### الف- توانمندی های پایه مورد انتظار

- توانمندی های عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان این مقطع عبارتند از:

- آمار و روش های آنالیز داده ها به روش های آماری پارامتریک و ناپارامتریک و محاسبه حجم نمونه و تحلیل داده ها، همچنین اپیدمیولوژی، شناخت عوامل مؤثر بر وضعیت بیماری و سلامت در جامعه (عوامل بیماری زا، میزبان، محیط) و مدل های مختلف اپیدمیولوژی(مثلث اپیدمیولوژیک، شبکه علیت، مدل چرخ) و تقسیم بندی فاکتورهای اپیدمیولوژیک بر حسب زمان، مکان و شخص(مفهوم ارتباط و علیت)

ب) توانمندیهای اختصاصی مورد انتظار

| توانمندی                                                 | شرح وظایف حرفه ای                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | کدهای درسی |
|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| ارتباطات _ تعامل<br>بین بخشی _ مذاکره                    | - برقراری ارتباط سازنده و پویا با تعامل مثبت و سازنده، بدون هرگونه مناقشه با بخشهای مرتبط با نظام سلامت<br>- ایجاد ائتلاف و یا توسعه هماهنگی درون بخشی و بین بخشی                                                                                                                                                                                             | ۰۶         |
| به کار گیری فناوری های آموزشی، آموزش افراد در سطوح مختلف | - نیاز سنجی آموزشی در حیطه های آگاهی، نگرش و رفتار<br>- تعیین اهداف، تولید محتوای آموزشی، تهیه برنامه عملیاتی Action Plan<br>- طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره های آموزشی رسمی و غیر رسمی<br>- توانمند سازی کارکنان نظام سلامت و توانمندسازی اجتماعی<br>- اجرای برنامه های آموزشی در برقراری ارتباطات در سطوح سازمانی و اجتماعی<br>- بکارگیری روش های آموزشی نوین | ۹۱۱<br>۱۲  |
| پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت                     | - مشارکت در طرح های پژوهشی مرتبط در حیطه سلامت<br>- به کار گیری روش های تحقیق کمی و کیفی در طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت<br>- تهیه پروپوزالهای پژوهشی، ابزارسازی                                                                                                                                                                | ۱۶-۰۲-۰۳   |
| طراحی، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی مداخلات تغییر رفتار  | - سطح فردی، سازمانی، اجتماعی در محیط های مختلف (مدارس، بیمارستان، محیط کارو...) توان بکارگیری تئوریهای مرتبط با برنامه                                                                                                                                                                                                                                        | ۰۹<br>۱۳   |
| به کارگیری رویکردهای ارتباطی در تغییر رفتار فرد و جامعه  | - رویکردهای ارتباطی (بین فردی، جمعی، سیاستگذاران، جلب حمایت همه جانبه)                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ۱۰         |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                          |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|
|       | - جلب حمایت همه جانبه (Advocacy) بسیج اجتماعی برای سلامت (Health campaign)<br>- ایجاد ائتلاف<br>- اصول طراحی مواد چند رسانه ای (نوشتار، تصویر، صدا، ویدئو، پویا نمایی)                                                                                      |                                          |
| ۱۴-۱۵ | - بکارگیری نظریه ها و رویکردهای یادگیری در تغییر باورها و رفتارها و حفظ و نگهداری آنها<br>- به کارگیری مفاهیم جامعه پذیری، ارزش_ها، هنجارها، کنترل اجتماعی، نهادها و نقش ها و تئوری های اجتماعی سلامت<br>- نظریات جامعه شناختی و کاربرد آنها در فرهنگ سلامت | تحلیل رفتار مبتنی بر عوامل موثر بر سلامت |
| ۱۷    | - مهارت های شروع مشاوره و مدیریت مصاحبه<br>- بکارگیری روش ها و فنون مشاوره فردی (چهره به چهره، تلفنی، مجازی، ایمیل)<br>- بکارگیری روشها و فنون مشاوره گروهی                                                                                                 | مشاوره                                   |

### ج- مهارتهای عملی مورد انتظار

| مهارت                                   |  |  |  | حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری |              |
|-----------------------------------------|--|--|--|--------------------------------------------|--------------|
|                                         |  |  |  | مشاهده                                     | کمک در انجام |
|                                         |  |  |  | انجام مستقل                                | کل دفعات     |
| مشاوره فردی و گروهی                     |  |  |  | ۲                                          | ۴            |
| هدایت بحث گروهی                         |  |  |  | ۱                                          | ۱            |
| ارائه سخنرانی، نمایش عملی یا ایفای نقش  |  |  |  | ۲                                          | ۲            |
| تهیه طرح درس                            |  |  |  | ۱۶                                         | ۳            |
| طراحی پیام (دیداری، شنیداری، و نوشتاری) |  |  |  | ۱۰                                         | ۵            |

|    |   |   |    |                                                  |
|----|---|---|----|--------------------------------------------------|
| ۸  | ۱ | ۲ | ۵  | تولید رسانه، دیجیتال (مولتی مدیا، پادکست)        |
| ۱۳ | ۳ | ۶ | ۴  | تولید فیلم آموزشی کوتاه، تیزر تبلیغاتی سلامت     |
| ۲۰ | ۵ | ۵ | ۱۰ | تولید رسانه چاپی (کتابچه، پوستر، فمفلت)          |
| ۲۶ | ۵ | ۵ | ۱۶ | تولید و تنظیم محتوا                              |
| ۱۴ | ۴ | ۵ | ۵  | نقد و تحلیل (رسانه، مخاطب)                       |
| ۱۰ | ۳ | ۲ | ۵  | مهارت ارتباطی (مصاحبه فردی و پژوهشی)             |
| ۵  | ۱ | ۲ | ۲  | تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در محیط کار   |
| ۵  | ۱ | ۲ | ۲  | تحلیل مراکز مراقبت سلامت                         |
| ۶  | ۱ | ۲ | ۳  | تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در اجتماع     |
| ۵  | ۱ | ۲ | ۳  | تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در محیط مدرسه |
| ۱۳ | ۷ | ۳ | ۳  | تحلیل گروه هدف رسانه ای و تولید رسانه            |

### راهنمای آموزش

راهنمای اجرای برنامه آموزشی با استفاده از تلفیقی از فعالیتهای دانشجو-استاد محور مبتنی بر وظیفه، جامعه نگر صورت می گیرد. این فعالیتها با تکیه بر روش های آموزشی و نیز مشارکتی اجرا می گردد. به طور خلاصه این برنامه بر راهنمای زیر استوار است.

-آموزش مبتنی بر وظایف حرفه ای

-آموزش توأم دانشجو و استاد محور

-آموزش مبتنی بر مشکل

-آموزش جامعه نگر

-آموزش مبتنی بر موضوع

-آموزش مبتنی بر شواهد

-آموزش مبتنی بر آزمایشگاه رسانه ( Media Lab )

## روش ها و فنون آموزشی

در این دوره عمدتاً "از روش ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد.

-روش های سخنرانی تعاملی، ایفای نقش ، نمایش

-انواع اجلاس های بین رشته ای، بین دانشگاهی و درس گروهی

-بحث گروهی و فنون گروه های کوچک

-کارگاه های آموزشی

-ژورنال کلاب

-مشارکت در آموزش رده های پایین تر

-خود آموزی

-آموزش در عرصه ( کارآموزی- کارورزی)

-یادگیری مبتنی بر پروژه

-آموزش مجازی

## انتظارات اخلاقی از فراگیران

مسئولیت های اخلاقی دانش آموختگان کارشناسی ارشد در این رشته عبارتند از:

- مسئولیت پذیری و پاسخگویی در قبال مردم برای آموزش؛ ارتقاء، نگهداری و بهبود سلامت افراد، خانواده ها، گروهها و اجتماع با اولویت دادن به مواردی که با رعایت اصول اختیار فردی، حقوق انسانی و برابری منجر به تامین و ارتقاء سلامت و رفاه افراد و جامعه می شود

- مسئولیت پذیری و پاسخگویی در قبال حرفه. برای حفظ، منزلت و احترام شئون حرفه ای و ترویج سلوک اخلاق حرفه ای در بین همکاران.

- مسئولیت پذیری و پاسخگویی در اجرای شایسته و علمی برنامه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت: راهبردها و روش های مورد نیاز باید با رعایت حقوق، کرامت، رازداری و ارزش انسانی مخاطبان انتخاب و به کارگیری شوند.

- مسئولیت پذیری و پاسخگویی پژوهش و ارزشیابی، در هنگام برنامه ریزی و اجرای پژوهش یا ارزشیابی باید مطابق قوانین و مقررات ملی، خط مشی های سازمانی و استانداردهای حرفه ای عمل نمایند.

### ارزشیابی فراگیر (Student Assessment)

#### الف) روش ارزیابی:

دانشجویان با روش های زیر ارزیابی خواهند شد.

-کتابی

-شفاهی

-آزمون تعاملی رایانه ای

### DOPS ( Direct Observation of Procedural Skills) Project Based Assessment

#### ب) دفعات ارزیابی

-آزمونهای میان دوره

-آزمونهای پایان دوره

منبع: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت آموزشی، دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی. برنامه آموزشی و ضوابط رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقطع کارشناسی ارشد، ۱۳۹۷